

Spis treści

CZĘŚĆ PIERWSZA

PARADYGMATY – TRADYCJE – PROFILE HISTORYCZNE

PARADYGMATY I TRADYCJE

Alina Nowicka-Jeżowa, Nurty humanistyczne w kulturze polskiej.	
Perspektywy historii idei	11
Ukierunkowania metodologiczne syntezy <i>Humanizm... w kulturze polskiej</i>	12
Konteksty metodologiczne	15
Studium idei między historią, filozofią i wiedzą o kulturze	41
Idea jako przedmiot badań	48
Zakres i aspekty badań nad humanizmem w kulturze polskiej	59
Humanizm w epoce renesansu i ponad epokami	78
Koncepcje badawcze humanizmu w dobie renesansu i w długim trwaniu	78
Humanizm sensu stricto i sensu largo. Dyskusja wokół pojęć.	101
Zakres i struktura syntezy <i>Humanizm... w kulturze polskiej</i>	123
Syntezy	123
Seria edycji krytycznych <i>Inedita</i>	128
Seria edycji krytycznych <i>Polonika</i>	131
Wykaz jednostek akademickich, kierowników tematów badawczych, recenzentów i konsultantów projektu <i>Humanizm... w kulturze polskiej</i>	133
Podziękowania	135
Juliusz Domański, <i>Paideia</i> Platona i <i>humanitas</i> Cyncerona. Perspektywa antropologiczna	137

Wiesław Pawlak, Z dziejów pojęcia <i>humanitas</i> (do XVII wieku)	165
Mirosław Lenart, W kręgu symboliki humanistycznej. Szkic o poszukiwaniu znaczeń i odkrywaniu sensu na granicy snu	205
Sen Polifila – wędrowca	208
Sen Scypiona – rycerza.	223
Sen Boga – Króla	232
Sen triumfu miłości i doskonałości	239
Sen ogrodu rozkoszy i cnót.	242

HUMANITAS MIĘDZY RESPUBLICA LITTERARUM I RESPUBLICA POLONORUM

Sante Graciotti, Polska humanistyczna i europejska <i>Respublica Litterarum</i>	253
Jerzy Axer, <i>Humanitas Polonorum</i> , czyli o specyficznej <i>latinitas</i> narodu szlacheckiego	271

PROFILE HUMANITAS OD XV DO XX WIEKU

Alina Nowicka-Jeżowa, <i>Humanitas</i> w literaturze polskiego renesansu	287
Świeckie interpretacje <i>humanitas</i>	288
<i>Humanitas</i> indywidualna. Poeci łacińscy i poeci języka polskiego w poszukiwaniu siebie i w drodze ku pełni	288
<i>Humanitas</i> we wspólnocie	313
Modele religijne	340
W kontekście antropologii świeckiej	340
Tradycja średniowieczna	341
Humanizm erasmiański	345
<i>Humanitas</i> protestantów	352
Zmierzch idei irenicznej. Utrwalenie podziałów doktrynalnych	362
<i>Humanitas</i> w wersji potrydenckiej.	366
Kwiryna Ziemba, <i>Humanitas</i> obywatelska Jana Kochanowskiego	385
Mirosława Hanusiewicz-Lavallee, <i>Humanitas</i> w kręgu napięć baroku	405
Marcin Cieński, Oświeceniowa <i>humanitas</i> . Tradycja, modernizacja, nowe wartości	445
Maria Kalinowska, Antropologia romantyczna a idee antropologiczne humanizmu	477
Michał Masłowski, Humanistyczna problematyka przełomu antropologicznego. Okres romantyzmu	497
Jednostka, zbiorowość, kultura	503

Czasoprzestrzeń rytualna	511
Religia i historia	520
Podsumowanie	527
Tabela porównawcza paradygmatów wiedzy	532
Ewa Paczoska, Dekonstrukcje i integracje. Idea <i>humanitas</i> w nurtach antropologii polskiego modernizmu lat 1864–1914	535
<i>Humanitas</i> i polscy pozytywiści	537
Doświadczenie kryzysu i lekcja <i>humanitas</i>	544
W ramie nietzscheanizmu	547
<i>Humanitas</i> i modernistyczne scalanie	554
Pytania metafizyczne	563
Paweł Dybel, Idea <i>humanitas</i> i koncepcje ludzkiej podmiotowości w literaturze polskiej XX wieku	571

CZĘŚĆ DRUGA

INSPIRACJE FILOZOFICZNE PROJEKTÓW ANTROPOLOGICZNYCH

DOBA STAROPOLSKA – KSZTAŁTOWANIE SIĘ I TRWANIE IDEI

Danilo Facca, <i>Phrónesis, areté, theoria</i> . Recepcja arystotelesowskiej filozofii praktycznej w Polsce na początku XVII wieku	11
Adam Burski	14
Bartholomaeus Keckermann	21
Sebastian Petrycy	27
Johann Crell	32
Konkluzje	38
Marta Marianna Kacprzak, <i>Humanitas</i> Erazma z Rotterdamu w kulturze polskiej	41
Maciej Eder, Marta Wojtkowska-Maksymik, Platońskie i neoplatońskie konteksty <i>humanitas</i> w literaturze polskiej XVI–XVIII wieku	93
Wprowadzenie	93
Godność ludzka	98
Miłość	117
<i>Harmonia mundi</i>	132
Zakończenie	154

Piotr Urbański, Stoicyzm i neostoicyzm w kulturze polskiej	161
Stoicyzm i neostoicyzm	161
Problemy badawcze	166
Szkoła jako narzędzie rozpowszechniania idei stoickich	169
Wątki i motywy stoickie w literaturze staropolskiej	172
Obecność Seneki w kulturze polskiej	186
Horacjanizm oraz przekłady z Horacego	190
Przekłady i recepcja dzieł Justusa Lipsjusza	192
Konsekwencje modelowania rzeczywistości polskiej na wzór republiki rzymskiej	195
Wiek XX i zmierzch stoicyzmu w kulturze polskiej	198
Justyna Dąbkowska-Kujko, Justus Lipsjusz i początki europejskiego stoicyzmu w zwierciadle polskiej prozy	203
Estera Lasocińska, Inspiracje epikurejskie w literaturze renesansu, baroku i oświecenia	229

KONTYNUACJE I PRZEWARTOŚCIOWANIA W STULECIACH XIX I XX

Elżbieta Kiślak, Inspiracje platońskie, epikurejskie i stoickie w romantyzmie polskim. Zarys problematyki	267
Urszula Kowalczyk, Wątki epikurejskie w piśmiennictwie drugiej połowy XIX i początku XX wieku	291
Urszula Kowalczyk, Dawid Maria Osiński, Stoicyzm i jego konteksty w piśmiennictwie drugiej połowy XIX i początku XX wieku . . .	315
Paweł Dybel, Wiek XX. Czy kryzys idei <i>humanitas</i> ?	343
Bibliografia	385
Indeks nazwisk.	427